

групи: 1А (33 особи) – з нормальнюю функцією ІЦЗ та 1Б (22 особи) – з ознаками тиреоїдної дисфункції (ТД). У всіх пацієнтів виявлено гіперкортизолемію. Для порівняння слугувала група з 20 практично здорових осіб (ПЗО).

Результати. Зростання рівня ІЛ-6 у 1А та 1Б групах відносно показників ПЗО (у 9,96 разу; $p < 0,05$, та 5,59 разу; $p < 0,05$, відповідно) свідчить на користь системного характеру запальної реакції, оскільки він відіграє ключову роль у розвитку запалення та імунної відповіді на інфекційний чинник чи тканинне пошкодження. ІЛ-6 гальмує синтез таких прозапальних ЦК, як ІЛ-1 β та ФНП- α , отож зростання його рівня при ТБЛ з ТД є компенсаторною реакцією. Рівень ІЛ-10 у хворих 1А та 1Б груп зростав відносно ПЗО у 2,77 та 2,02 разу ($p < 0,05$). Це свідчить про хороші прогнози щодо купірування запалення, оскільки ІЛ-10 є багатофункціональним ЦК із різним впливом на більшість гемопоетичних клітин і здатністю до притягнення активізації та ефекторної функції Т-клітин, природних кілерів, моноцитів-макрофагів, що врешті-решт призводить до завершення запального процесу. Рівень ІЛ-18 у хворих 1А групи буввищий за показник ПЗО у 2,7 разу ($p < 0,05$), у 1Б – у 1,18 разу ($p < 0,05$), що може свідчити про зниження його здатності активізувати клітинний імунітет у цієї когорти пацієнтів як потенційного індуктора протективного імунітету, що, очевидно, не залежить від функціональної активності ІЦЗ.

Висновки. У хворих зі збереженою чутливістю до протитуберкульозних препаратів та нормальнюю функцією щитоподібної залози спостерігається зростання рівня ІЛ-6, ІЛ-18, ІЛ-10, що є компенсаторною реакцією моноцитарно-макрофагальної ланки на активатори запалення. Рівні ІЛ-6, ІЛ-18 та протизапального ІЛ-10 у пацієнтів із тиреоїдною дисфункцією на тлі високого вмісту тироксину були вірогідно зниженими порівняно з групами зі збереженою тиреоїдною активністю, однак вищими за норму.

Cytokine regulation in newly diagnosed pulmonary tuberculosis depending on the functional activity thyroid gland and level of cortisol

A.O. German

Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine

Patients with preserved sensitivity to anti-TB drugs and normal thyroid function present the growth of IL-6, IL-18, IL-10 – a response of monocyte-macrophage activators to inflammation. Levels of IL-6, IL-18 and IL-10 in patients with thyroid dysfunction were reduced significantly. ■

Частота і характер поєднаної патології туберкульозу та СНІДу за даними Міжобласної спеціалізованої протитуберкульозної лікарні

Л.А. Грищук, Н.Р. Гладиш

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», Тернопіль, Україна

У сучасній пенітенціарній системі проблема туберкульозу, зокрема із супутною ВІЛ/СНІД-інфекцією, продовжує залишатися актуальною.

Мета роботи: дослідження частоти і характеру поєднаної патології туберкульозу та СНІДу за даними Міжобласної спеціалізованої протитуберкульозної лікарні, яка належить до пенітенціарної системи.

Обстежено 234 хворих жінок з діагнозом туберкульозу легень. Супутнє захворювання СНІД виявлено у 115 (49,1 %). Переважали пацієнтки віком від 20 до 40 років – 87 (75,6 %), вік понад 40 років мали 28 (24,4 %). Серед клінічних форм туберкульозу частіше спостерігалася інфільтративна – у 56 (48,7 %) та фіброзно-кавернозна – у 36 (31,3 %). Деструкцію легеневої тканини виявлено у 98 (85,2 %), мікобактерії туберкульозу виділяли 104 (90,4 %). Усім пацієнткам призначали комплексну протитуберкульозну терапію залежно від чутливості МБТ. Антиретровірусну терапію призначали в разі CD4 до 300 клітин.

Отже, у 49,1 % хворих на туберкульоз легень жінок, які перебували в пенітенціарній системі, виявлено СНІД. Переважно це особи віком від 20 до 40 років. У більшості випадків таких хворих спостерігається деструкція легеневої тканини і наявність МБТ в харкотинні, що значно ускладнює ефективність лікування.

The frequency and nature of comorbidity of TB and AIDS according to the Interregional Specialized TB Hospital

L.A. Hryshchuk, N.R. Gladish

Horbachevsky Ternopil State Medical University, Ternopil, Ukraine

Analyzed the frequency and nature of comorbidity tuberculosis and AIDS, according to inter-regional specialized TB hospital. Found that women who are in the prison system and suffer from tuberculosis, AIDS associated disease detected in 49.1 % of cases. Preferably a person aged 20 to 40 years. In most cases, in these patients the had destruction of lung tissue and the presence of Mycobacterium tuberculosis in sputum, which hampers the effectiveness of treatment. ■